

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Eliáše, Ph.D., a soudců Mgr. Petra Krause a Mgr. Zdeňka Sajdla ve věci žalobkyně **České republiky – Ministerstva financí**, IČ 000 06 947, se sídlem v Praze 1, Letenská 525/15, jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových se sídlem v Praze 2, Rašínovo nábřeží 390/42, proti žalované **AKRO investiční společnosti, a.s.**, IČ 492 41 699, se sídlem v Praze 6, Slunná 547/25, zastoupené JUDr. Jiřím Voršílkou, advokátem se sídlem v Praze 1, Opletalova 1535/4, o 2.080.447.226,12 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 8 C 445/2014, o dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. listopadu 2018, č. j. 30 Co 366/2018-524, t a k t o :

I. Dovolání **se odmítá**.

II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů dovolacího řízení 300 Kč do tří dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Obvodní soud pro Prahu 6 rozsudkem ze dne 24. 5. 2018, č. j. 8 C 445/2014-456, uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 2.080.447.226,12 Kč s příslušenstvím (výrok I.), v části, jíž se žalobkyně domáhala úroku z prodlení ze shora uvedené částky za dobu od 30. 8. 2014 do 31. 8. 2014, žalobu zamítl (výrok II.), rozhodl o náhradě nákladů řízení mezi účastníky (výrok III.) i státu (výrok IV.) a o soudním poplatku (výrok V.). Vyhověl tím žalobkyni domáhající se vydání plnění poskytnutého žalované jako náhradu škody podle pravomocného rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 9. 2012, č. j. 35 Co 34/2012-761. Byl-li následně zrušen rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2014, č. j. 30 Cdo 493/2013-863, jedná se o bezdůvodné obohacení na straně žalované mající původ v plnění z právního důvodu, jenž odpadl. Důvodem kasace rozhodnutí bylo nesprávné právní posouzení běhu promlčecí doby, pročež se obvodní soud v aktuálním sporu zabýval mimo jiné otázkou, ke kterému okamžiku měla žalovaná (v původním sporu vystupující na straně žalující) vědomost o rozhodných okolnostech, jež jí umožňovaly u soudu uplatnit nárok na náhradu škody dle zákona č. 58/1969 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou rozhodnutím orgánu státu nebo jeho nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 58/1969 Sb.“), způsobené nesprávným úředním postupem Ministerstva financí. Zjistil, že o nepodání trestního oznámení podle zákona č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 61/1996 Sb.“), příslušným orgánem Ministerstva financí, jež bylo shledáno příčinou vzniku škody, získala nynější žalovaná (resp. její právní předchůdce) vědomost dříve než tři roky před vznesením žaloby dne 11. 8. 2003, kterou se domáhala její náhrady. Běh promlčecí doby přitom nebyl stavěn původní žalobou, jíž požadovala tutéž náhradu, avšak odůvodňovala ji odlišnými skutkovými tvrzeními, domáhala-li se jí po Ministerstvu spravedlnosti, spatřujíc její příčinu v nesprávném úředním postupu notáře. Odkázav

na konstantní judikaturu, připomněl, že v rozhodném období stát podle zákona č. 58/1969 Sb. za škodu způsobenou notářem neodpovídal.

Dostalo-li se tedy žalované od České republiky – Ministerstva financí na základě později zrušeného soudního rozhodnutí finanční částky, která pro promlčení práva na její zaplacení a včasné uplatnění námitky promlčení, již soud nepovažoval za vznesenou v rozporu s dobrými mravy, nemohla být současné žalované přisouzena, má žalobkyně po odpadnutí právního důvodu (soudního rozhodnutí) právo požadovat vydání poskytnuté sumy zpět. Oprávněně a nikoliv nemravně (v rozporu s § 8 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „o. z.“) se žalobkyně domáhá též úroků z prodlení za období od právní moci kasačního rozhodnutí Nejvyššího soudu do zaplacení. V části, již se žalobkyně domáhala úroků z prodlení za dobu před pravomocným zrušením rozsudku městského soudu, obvodní soud žalobu zamítl.

Nad rámec předestřených úvah soud prvního stupně zmínil, že nebylo-li by původně žalované právo promlčeno, odpovídala by nynější žalobkyně za škodu toliko poměrně (ve výši 5 % z celkové škody) ve smyslu § 438 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obč. zák.“), a aktuální žaloba by tak byla rovněž důvodná co do částky 2.014.692.788,83 Kč s příslušenstvím.

K odvolání žalované přezkoumal uvedené rozhodnutí Městský soud v Praze, jenž je rozsudkem ze dne 27. 11. 2018, č. j. 30 Co 366/2018-524, ve výrocích I., III., IV. a V. potvrdil (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (výrok II.). Ztotožniv se se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, přitakal i jeho právnímu posouzení. Odkázal na konstantní judikaturu Nejvyššího soudu, podle níž závisí úspěšnost požadavku na vrácení plnění poskytnutého na základě později zrušeného soudního rozhodnutí na skutečnosti, (ne)existovala-li k němu povinnost dle hmotného práva, tedy i bez rozhodnutí soudu. O bezdůvodné obohacení se v naznačených situacích jedná toliko tehdy, nespočíval-li právní důvod plnění v hmotném právu. Odvolací soud měl při posuzování trvání hmotněprávní povinnosti za patřičné přihlídnout k námitkám (promlčení i dělené odpovědnosti) vzneseným v původním řízení žalovanou (nynější žalobkyní). Korektním shledal závěr obvodního soudu o promlčení práva na náhradu škody před podáním žaloby dne 11. 8. 2003, odmítnuv konstrukci odvolatelky, v jejíchž intencích měla být promlčecí doba stavěna podáním dřívější žaloby mířící proti Ministerstvu spravedlnosti. Uplatnění námitky promlčení v předchozím řízení taktéž nepokládal za rozporné s dobrými mravy. Příléhavou a souladnou s kasačním rozhodnutím Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 493/2013 shledal i podpůrnou argumentaci soudu prvního stupně vycházející z principů dělené odpovědnosti. Konstatuje, že žalobkyně nebyla podle hmotného práva povinna spornou částku poskytnout, bylo-li právo žalované, proti němuž se bránila námitkou promlčení, u soudu uplatněno po marném uplynutí tříleté promlčecí doby, uzavřel, že zrušení rozsudku, jenž zmíněnou povinnost žalobkyni ukládal, zapříčinilo na straně žalované vznik bezdůvodného obohacení, jež je nyní spolu s úroky z prodlení (kvituje úsudek soudu prvního stupně i v tomto směru) povinna žalobkyni vydat. Pro řečené rozhodnutí soudu první instance potvrdil.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala dovolání žalovaná, majíc je za přípustné ve smyslu § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), z následně uvedených důvodů. Odvolací soud se jednak odchýlil od ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu, zejména od jeho rozhodnutí sp. zn. 31 Cdo 3309/2011 a sp. zn. 28 Cdo 2176/2013, přihlédl-li k námitce promlčení, jež byla

uplatněna v dřívějším soudním řízení, a dospěl k závěru, že žalobkyně plnila povinnost, již nebyla dle hmotného práva vázána. Za příčící se konstantní judikatuře považuje i řešení otázky vědomosti žalované o skutečnostech rozhodných pro uplatnění jejího práva u soudu, tedy samo určení počátku běhu promlčecí doby. Odklon od rozhodovací praxe dle dovolatelky vykazuje i posouzení rozporu uplatnění námitky promlčení s dobrými mravy, jakož i hodnocení požadavku žalobkyně na zaplacení úroků z prodlení optikou dobrých mravů, kterému se nalézací soudy věnovaly zcela nedostatečně. Posledně vymezenou problematiku pak pokládá rovněž za v judikatuře v daných souvislostech neřešenou. Názorům ustálené soudní praxe neodpovídá ani úvaha o dělené odpovědnosti žalobkyně. Za Nejvyšším soudem doposud nehodnocenou označuje otázku aplikace § 2997 o. z. a § 609 o. z. v poměrech projednávané věci. S výkladem první zmíněné normy nesouhlasí pro nepřipustné rozšiřování taxativně stanovených výjimek v odst. 2. Ustanovení § 609 o. z. považuje za nepoužitelné s ohledem na promlčení předmětného práva ještě v době účinnosti předchozího občanského zákoníku. Jako další prozatím dovolacím soudem neposuzované pak formuluje otázku vlivu rozhodnutí trestního soudu na počátek běhu promlčecí doby k uplatnění práva na náhradu škody a problematiku samotné možnosti rozhodovat v nynějším řízení o dělené odpovědnosti za škodu, jež byla předmětem dřívějšího řízení.

Dále navrhuje jinak od dosavadního přístupu zastávaného Nejvyšším soudem vyjádřeného mimo jiné v rozsudku sp. zn. 30 Cdo 493/2013 vyřešit otázku běhu promlčecí doby, prosazujíc její stavění již podáním původní žaloby proti Ministerstvu spravedlnosti. Odlišného posouzení se domáhá i v případě problematiky odpovědnosti státu za postup notáře před 14. 5. 1998. *In eventum* označuje vymezené otázky jako v judikatuře Nejvyššího soudu souzené rozdílně. Závěrem navrhuje odložení vykonatelnosti napadeného rozsudku v části, v níž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně ukládající žalované povinnost k úhradě úroků prodlení, dále pak zrušení rozsudků odvolacího soudu i soudu obvodního a vrácení věci soudu prvního stupně k novému projednání.

Žalobkyně se ve vyjádření ztotožnila s názory nalézacích soudů a Nejvyššímu soudu navrhla podané dovolání odmítnout pro jeho nepřipustnost.

Na vyjádření žalobkyně reagovala dovolatelka replikou.

V řízení o dovolání bylo postupováno podle o. s. ř. ve znění účinném od 30. 9. 2017, které je dle čl. II bodu 2 zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, rozhodující pro dovolací přezkum.

Nejvyšší soud se jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno řádně a včas, osobou k tomu oprávněnou a zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., zabýval jeho přípustností.

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Dovolání ovšem přípustným není.

Zprvu nelze přisvědčit úvahám dovolatelky napadajícím právní posouzení promlčení práva žalované na náhradu škody. Počátek běhu tříleté subjektivní promlčecí doby, v níž musí být uplatněny nároky na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem, se podle ustanovení § 22 odst. 1 zákona č. 58/1969 Sb. odvíjí od okamžiku, v němž se poškozený o škodu dozvěděl, tedy kdy prokazatelně získal vědomost o tom, že došlo k jejímu vzniku a že za ni také stát odpovídá. Není naopak spojován s ponětím žalobce o nesprávném úředním postupu samotném, tj. že nastala škodná událost (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2012, sp. zn. 28 Cdo 1607/2012). K uplatnění nároku u soudu přitom není třeba znát ani přesnou výši majetkové újmy (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2006, sp. zn. 25 Cdo 2758/2004). Spolu s povědomím o skutkových okolnostech umožňujících poškozenému subjektu uplatnění jeho práva u soudu se však nevyžaduje, aby byl též schopen posoudit existenci (důvodnost) nároku na náhradu škody po stránce právní. Klíčovou je znalost podstatných faktů umožňující mu formulovat žalobní tvrzení a domáhat se svého práva u soudu, nikoliv jejich právní kvalifikace, či jistota o důvodnosti jím uplatňovaného nároku (k tomu viz mimo jiné rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2012, sp. zn. 25 Cdo 2353/2009). Promítnuto do poměrů řešené kauzy započala promlčecí doba běžet, jak správně v souladu se shora citovanou judikaturou shledaly soudy obou instancí, v momentě, v němž se žalovaná dozvěděla o vzniku škody a skutečnosti, že příslušný orgán Ministerstva financí nepodal trestní oznámení, měl-li informace o tom, že mohl být spáchán trestný čin (k nesprávnému úřednímu postupu podle zákona č. 61/1996 Sb. srovnej dále blíže též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 8. 2012, sp. zn. 28 Cdo 3600/2011). Klíčové pro počátek běhu promlčecí doby je již vědomí o nepodání trestního oznámení, nikoliv jeho kvalifikace jako nesprávného úředního postupu ve smyslu výše jmenovaného zákona, potažmo pravomocné skončení trestního řízení a vyslovení viny ve vztahu ke konkrétním pachatelům, jak se snaží prosadit dovolatelka. Nelze proto přitakat její argumentaci o rozporu napadeného rozhodnutí s rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2002, sp. zn. 33 Odo 477/2001, či ze dne 30. 8. 2006, sp. zn. 25 Cdo 1793/2004, nebo jeho usnesením ze dne 1. 4. 2015, sp. zn. 25 Cdo 2071/2014, naopak posouzení daného aspektu sporu odvolacím soudem lze mít za s nimi konformní (včetně shora odkazovaného a městským soudem přílehlavě vyloženého rozsudku sp. zn. 28 Cdo 1607/2012). Naznačuje-li dovolatelka, že ukázalo-li by se v trestním řízení, že ke spáchání trestného činu nedošlo, nemohl by být ani postup Ministerstva financí shledán nesprávným, čímž by byla vyloučena odpovědnost státu za škodu, opomíjí, že jí předestírané otázky se pojí právě s důvodností nároku na náhradu škody, ovšem stoprocentní přesvědčení o ní není předpokladem pro započetí běhu promlčecí doby (podpůrně k řečenému viz dovolatelkou poukazované usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2014, sp. zn. 25 Cdo 1990/2012, a v něm citovaný rozsudek téhož soudu ze dne 30. 9. 2003, sp. zn. 25 Cdo 871/2002).

Nepřípadnými se pak jeví odkazy dovolatelky na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2004, sp. zn. 25 Cdo 593/2003, ze dne 19. 3. 2009, sp. zn. 25 Cdo 917/2007, ze dne 8. 7. 2011, sp. zn. 28 Cdo 3742/2010, a ze dne 29. 4. 2014, sp. zn. 30 Cdo 190/2013, v nichž vyřčené závěry se váží k odlišným skutkovým situacím, a sice k případům, v nichž byla škoda způsobena nezákonným rozhodnutím státu, s čímž se především pojí i dovolatelkou citované pasáže, nikoliv jeho nesprávným úředním postupem. Za přílehlavý nelze považovat ani poukaz žalované na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2016, sp. zn. 25 Cdo 2168/2015, pro odlišný skutkový podklad srovnávaných kauz. V tehdejší věci se moment vědomosti o rozhodných skutečnostech lišil u právního zástupce nahlízejícího do spisu a u účastníka,

jemuž zjištěné informace zprostředkoval. Obdobnou časovou prodlevu v obeznámení se nelze bez dalšího shledat, činí-li advokát v zastoupení účastníka podání k soudu, jak dovozuje žalovaná.

Konkrétní závěry, ke kterému okamžiku (zde před 11. 8. 2000) získala žalovaná zmiňované znalosti, jsou pak zjištěními skutkovými, jež přezkumu v dovolacím řízení podléhat nemohou (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 11. 2017, sp. zn. 28 Cdo 3017/2017).

K samotnému běhu promlčecí doby se Nejvyšší soud vyjádřil již ve jmenovaném kasačním rozsudku sp. zn. 30 Cdo 493/2013 vydaném v řízení týchž účastnic (na něž je možné pro stručnost odkázat), od jehož konkluzí neshledává důvodu se odchýlovat, vyslovil-li, že k jejímu stavění ve smyslu § 112 obč. zák. nemohlo dojít uplatněním žaloby, jíž se v tehdejší řízení žalovaná domáhala náhrady škody vůči Ministerstvu spravedlnosti vzniklé nesprávným postupem notáře. Nalézací soudy tak korektně sledovaly připomenuté judikatorní závěry, pakliže konstatovaly, že promlčecí doba mohla být stavěna nejdříve podáním doručeným soudu dne 11. 8. 2003, jež zároveň nepředstavovalo pouhé doplnění původní žaloby. Obstojí-li přitom úsudek o počátku běhu promlčecí doby (viz výše), je pak odpovídajícím celkový závěr, že žalovaná uplatnila svůj nárok až po marném uplynutí promlčecí doby ve smyslu § 22 odst. 1 zákona č. 58/1969 Sb. V důsledku řečeného se správným jeví konkluze soudů nižších stupňů, že poskytla-li Česká republika – Ministerstvo financí předmětnou částku ve prospěch současné žalované, jak jí ukládal rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 35 Co 34/2012-761, plnila tím na promlčený dluh.

Ustálené judikatuře se nevymyká ani závěr shledávající námitku promlčení uplatněnou v tehdejší řízení ze strany nynější žalobkyně souladnou s dobrými mravy. Nejvyšší soud ve své praxi konstantně prezentuje názor, podle kterého zásadně dobrým mravům neodporuje, vznese-li v řízení některá ze stran námitku promlčení vůči ní žalovaného práva. Jinak tomu může být toliko ve výjimečných případech (ke specifickým situacím viz blíže usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2018, sp. zn. 28 Cdo 3594/2018, a judikatura v něm odkazovaná). Problematiku, zda výkon určitého práva je ve shodě s dobrými mravy, je zapotřebí vždy posuzovat individuálně s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2005, sp. zn. 28 Cdo 1174/2004). Dovolací soud má oprávnění učinit otázku aplikace ustanovení o zákazu výkonu práva v rozporu s dobrými mravy předmětem svého přezkumu jen v případě zjevné nepřiměřenosti úvah soudů nižších stupňů v nalézacím řízení (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2007, sp. zn. 28 Cdo 2160/2007, nebo ze dne 26. 11. 2013, sp. zn. 28 Cdo 3513/2013).

Uzavřely-li soudy obou instancí, vycházejíce z individuálních skutkových okolností projednávané věci, že uplatnění námitky promlčení (aktuální žalobkyní) v řízení o náhradě škody v rozporu s dobrými mravy nebylo, neshledávajíce okolnosti dané kauzy tak specifickými, že by opodstatňovaly aplikaci zmiňovaného korektivu (přičemž za ně nepovažovaly ani dovolatelkou akcentovanou výši částky, o níž je spor veden, její postavení jakožto subjektu hájícího zájmy více poškozených investorů, či pozici žalobkyně – státu), a že na opožděném uplatnění nároku nese zavinění především sama žalovaná bez přispění ze strany žalobkyně, nelze jimi učiněné závěry označit za nepřiměřené a nesouladné se shora odkazovanou či dovolatelkou citovanou ustálenou soudní praxí (k tomu blíže též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2018, sp. zn. 28 Cdo 3594/2018, a ze dne 12. 2. 2019, sp. zn. 28 Cdo 129/2019).

Judikatura Nejvyššího soudu se zejména skrze rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2014, sp. zn. 31 Cdo 3309/2011, ustálila v názoru, že jestliže na základě povinnosti uložené pravomocným rozhodnutím soudu, které neodpovídá skutečným hmotněprávním poměrům, žalovaný plnil na neexistující dluh, pak žalobci vzniká bezdůvodné obohacení, a to okamžikem, kdy bylo rozhodnutí, z jehož podnětu žalovaný plnil, pravomocně zrušeno (vedle citovaného rozsudku srovnej na něj navazující judikaturu, namátkou rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2017, sp. zn. 28 Cdo 4478/2016, či jeho usnesení ze dne 1. 2. 2017, sp. zn. 28 Cdo 3617/2016). Současně dovolací soud již v řadě svých rozhodnutí vyslovil závěr, podle něhož bezdůvodné obohacení vzniká rovněž v případě, plnil-li subjekt povinnost, jíž odpovídající právo protistrany bylo již promlčeno, proto, že mu tak ukládalo pravomocné soudní rozhodnutí, jež bylo v důsledku úspěšného uplatnění mimořádného opravného prostředku zrušeno. Dovodil, že v naznačeném případě nelze bez dalšího uvažovat o dobrovolném zapravení (promlčeného) dluhu, nýbrž motivaci ke splnění povinnosti představuje právě později zrušené soudní rozhodnutí coby procesněprávní důvod, protože takové plnění nevyvolává účinky ve smyslu § 455 obč. zák. (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 2. 2017, sp. zn. 28 Cdo 1718/2016, nebo jeho usnesení ze dne 28. 1. 2009, sp. zn. 33 Odo 1368/2006, ze dne 17. 6. 2015, sp. zn. 28 Cdo 1536/2013, a ze dne 4. 4. 2018, sp. zn. 28 Cdo 3660/2017).

Nastíněnému náhledu plně odpovídá i aktuálně přezkoumávané rozhodnutí, jež se nikterak nepříčí ani dovolatelkou citovaným rozhodnutím. Vzdor mínění žalované shora odkazovaný rozsudek sp. zn. 31 Cdo 3309/2011 nikterak nezapovídá výše reprodukováný závěr o vzniku bezdůvodného obohacení plněním na promlčený dluh z podnětu následně cestou mimořádného opravného prostředku odklizeného rozhodnutí. Věnuje-li se jmenovaný rozsudek velkého senátu otázce promlčení, činí tak toliko ve vztahu k promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení majícího původ v odpadnutí právního důvodu, nikoliv k promlčení původně žalovaného práva přiznaného soudním rozhodnutím v důsledku nesprávného právního posouzení běhu promlčecí doby. Dovolatelčin poukaz na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 11. 2013, sp. zn. 28 Cdo 2176/2013, pak nemůže být v poměrech projednávané věci shledán příležitým, poněvadž šlo o skutkově podstatně odlišnou situaci, byla-li v tehdy řešeném sporu uspokojována pohledávka ještě před uplynutím promlčecí doby, jak dovodil soud prvního stupně, přičemž Nejvyšší soud, vázán dovolacími důvody, se otázkou vlivu promlčení na vznik bezdůvodného obohacení nezabýval. Dovolatelkou akcentované a v tomto směru částečně dezinterpretované závěry o tom, že by se účastník trpící ztrátou námitky promlčení v důsledku nesprávné právní úvahy soudu v původním řízení mohl domáhat náhrady škody po státu, z textu rozhodnutí nevyplývají.

Byť nelze zcela upřít relevanci výhradám dovolatelky stran rozhodné právní úpravy, i v tomto ohledu právní úsudek o věci učiněný odvolacím soudem v konečném důsledku obstojí. Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 30. 5. 2018, sp. zn. 28 Cdo 5369/2016, dospěl k závěru, že bylo-li později zrušené rozhodnutí ve věci vydáno do 31. 12. 2013, řídí se eventuální závazek k vrácení bezdůvodného obohacení, vzhledem k vydání odpadnuvšího právního důvodu determinujícího právní poměr dotčených subjektů, právní úpravou účinnou do konce roku 2013. Případně tak odvolací soud vycházel ze závěrů vyslovených ve shora připomenuté judikatuře Nejvyššího soudu související s aplikací § 455 obč. zák., respektive výjimkami z ní, a posuzovaný vztah kvalifikoval jako poměr z bezdůvodného obohacení. Správnost naznačeného právního posouzení nikterak nezpochybní, uvažoval-li o rozšíření použití zmíněných konkluzí i na situace podřaditelné pod (nutno dodat, že obdobně znějící)

normu v § 2997 o. z. se subsidiárním odkazem na dikci § 609 o. z. Je tak zjevné, že ani toliko formální korekce náhledu odvolacího soudu v tomto směru by nebyla s to zapříčinit rozhodnutí v dovolatelčin prospěch. Zodpovídání žalovanou předestíraných dotazů, zda se městský soud nedopustil nepřipustně extenzivního výkladu § 2997 o. z., by tedy v daném případě (na který dopadá režim občanského zákoníku z roku 1964) bylo toliko hypotetickou a pro výsledek věci nerozhodnou polemikou, jež není smyslem dovolacího řízení (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 1. 2018, sp. zn. 28 Cdo 3265/2017, a jeho rozsudek ze dne 5. 12. 2018, sp. zn. 28 Cdo 2361/2018).

Přípustnost dovolání nemohou založit ani další námitky dovolatelky, jež pro rozhodnutí stěžejní úsudek soudů o vzniku bezdůvodného obohacení nezpochybňují, nýbrž se pojí s řešením souvisejících problémů. Nedůvodnými jsou argumenty vyjadřující nesouhlas žalované s posouzením otázky odpovědnosti státu za nesprávný postup notáře, sledovaly-li soudy v tomto směru náhled soustavně zastávaný Nejvyšším soudem, vyřčený zejména v jeho usnesení ze dne 6. 4. 2011, sp. zn. 28 Cdo 2363/2009, jenž byl i Ústavním soudem shledán ústavně konformním (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 6. 2012, sp. zn. I. ÚS 1914/11), připomenutý také v již vzpomínaném rozsudku sp. zn. 28 Cdo 3600/2011, podle něhož stát před účinností zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), za nesprávný úřední postup notáře neodpovídal. Na citované ve svém podání ostatně odkazuje sama dovolatelka. Přijetí odlišného od doposud akceptovaného řešení, a tím konstruovat odpovědnostní vztah státu, jenž nemá oporu v rozhodné právní úpravě, pak nemůže opodstatnit ani žalovanou zdůrazňovaná hodnota nynějšího sporu.

Souhlasit nelze ani s míněním dovolatelky stran nedostatečného, respektive nesprávného právního posouzení souladnosti požadavku žalobkyně na úroky z prodlení s dobrými mravy. Odvolací soud v tomto směru kvitoval (viz bod 49 napadeného rozhodnutí) korektní úvahu soudu prvního stupně opírající se o povahu úroků z prodlení jakožto zákonné sankce za nečasné plnění peněžitého dluhu (přiměřeně srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 21 Cdo 869/2012). Byť judikatura nevyklučuje poměřovat nárok na vydání úroků z prodlení korektivem dobrých mravů (viz dovolatelkou citovaný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2014, sp. zn. 33 Cdo 3562/2013), nejví se zpochybňovaná úvaha soudů neshledávající v požadavku žalobkyně na jejich úhradu rozpor s dobrými mravy nikterak nepřiměřenou. K možnostem přezkumu řečeného závěru v dovolacím řízení sluší se připomenout shora uvedenou judikaturu. Odlišné řešení ani zde bez dalšího neodůvodňuje dovolatelkou opětovně akcentovaná mimořádná hodnota sporu.

Pro úplnost je namístě vyjádřit se i k dovolatelčíným námitkám stran porušení jejího práva na spravedlivý proces, zejména v aspektu zásady rovnosti účastníků v řízení před soudem. Žalovaná opakovaně vznáší argumenty, s nimiž se již komplexně vypořádaly nalézací soudy, přičemž i zde jejich názor ob stojí, vychází-li ze skutečnosti, že námitka promlčení byla žalobkyní vznesena už v původním řízení o náhradu škody, nikoliv až jako následek poučení ze strany soudu v řízení aktuálním. Výzvu soudu prvního stupně k doplnění tvrzení o počátku běhu promlčecí doby adresovanou žalobkyni podle § 118a odst. 1 o. s. ř. tak nelze považovat za nepřipustné poučení o možnosti vznést samu námitku promlčení, jak mylně dovozuje žalovaná. Namítá-li dále dovolatelka, že nebyl proveden jí navržený důkaz výsledkem svědka, pokazuje toliko na eventuální vadu řízení, k níž by Nejvyšší soud mohl přihlížet jen v případě přípustného dovolání (srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne

1. 4. 2014, sp. zn. 28 Cdo 4282/2013). Současně je třeba uvést, že je povinností dovolatelů i při namítání porušení jejich ústavně zaručených práv řádně vymezit předpoklady přípustnosti dovolání v intencích § 237 až 238a o. s. ř., k čemuž v tomto směru nedošlo.

Obstojí-li rozhodnutí odvolacího soudu ve vyřešení klíčových otázek existence bezdůvodného obohacení spočívajícího v částce plněné na promlčený dluh z podnětu pro nesprávnost právního posouzení později zrušeného soudního rozhodnutí a povinnosti žalované k jeho vydání, jeví se nadbytečným vyjadřovat se blíže k dovolacím námitkám týkajícím se problematiky dělené odpovědnosti žalobkyně za škodu, jež byla nalézacími soudy zmíněna toliko podpůrně (nadto se nastíněnému problému Nejvyšší soud podrobně věnoval v opakovaně zmiňovaném rozhodnutí pod sp. zn. 30 Cdo 493/2013). Jejich zodpovídání by pak bylo rovněž toliko teoretickým rozbohem bez vlivu na výsledné rozhodnutí ve věci, což nelze mít za slučitelné s připomínaným účelem dovolacího řízení, jímž je v zákonem daných limitech přezkum věcné správnosti rozhodnutí odvolacího soudu (k tomu opětovně srovnej shora jmenované usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 3265/2017 a jeho rozsudek sp. zn. 28 Cdo 2361/2018).

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší soud dovolání žalované odmítl coby nepřípustné (§ 243c odst. 1 o. s. ř.), a o návrhu na odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí tak již nerozhodoval.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 243c odst. 3, § 224 odst. 1, § 151 odst. 1, části věty před středníkem, a § 146 odst. 3 o. s. ř. Procesně úspěšné žalobkyni, jež nebyla v dovolacím řízení zastoupena advokátem, přísluší ve smyslu § 151 odst. 3 o. s. ř., ve znění zákona č. 139/2015 Sb. (srov. jeho čl. II bod 1.), ve spojení s § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb., o stanovení paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 o. s. ř. a podle § 89a exekučního řádu, náhrada režijních nákladů za jeden úkon (podání vyjádření k dovolání) ve výši 300 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 4. 6. 2019

JUDr. Jan Eliáš, Ph.D. v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Markéta Peitzová